

**องค์ประกอบและตัวบ่งชี้จิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง**
**FACTORS AND INDICATORS OF PUBLIC MIND OF THE LOWER
SECONDARY SCHOOL STUDENTS IN THE PART OF THAILAND
LOWER NORTHEASTERN**

นฤมล จูฑาธรรม *

ดร.เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ **

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้จิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามสภาพขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้จิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จำนวน 700 คน นำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ สกัดปัจจัยเพื่อพิจารณาจัดกลุ่มตัวแปรด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบหลักและใช้วิธีการหมุนแกนแบบอโรไคโนล ด้วยวิธีแวนแมกซ์ จากนั้นผู้วิจัยได้นำตัวบ่งชี้ที่ได้มาสร้างแบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มผู้รู้แจ้งชัด จำนวน 120 คนโดยการเปรียบเทียบระดับค่าเฉลี่ยกลุ่ม ผู้รู้แจ้งชัดด้วย Independent t – test ของทั้ง 2 กลุ่ม

ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบและตัวบ่งชี้จิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก 4 องค์ประกอบย่อย 34 ตัวบ่งชี้ สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวบ่งชี้ทั้งหมดได้ ร้อยละ 51.22 เรียงตามค่าร้อยละของการอธิบายความแปรปรวนจากมากไปหาน้อยตามลำดับคือ 1) ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 38.627 มี 14 ตัวบ่งชี้ 2) ด้านความมุ่งมั่นในการทำงาน อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 5.65 มี 11 ตัวบ่งชี้ 3) ด้านอุทิศเวลาเพื่อประโยชน์ส่วนรวม อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 3.70 มี 6 ตัวบ่งชี้ 4) ด้านการมุ่งประโยชน์ส่วนรวม อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 3.24 มีจำนวน 3 ตัวบ่งชี้

จากการนำตัวบ่งชี้ที่ค้นพบไปทดสอบกับกลุ่มผู้รู้แจ้งชัด ปรากฏว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ ทุกตัวบ่งชี้ ซึ่งสามารถยืนยันได้ว่าตัวบ่งชี้ทั้ง 34 ตัว มีความเที่ยงตรงตามสภาพ

คำสำคัญ : จิตสาธารณะ

*คุษภักดิ์ติ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

**ศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) study the factors and Indicators of public mind of the lower secondary school students in the part of Thailand lower northeastern. 2) verify the concurrent validity of the factors and indicators of public mind of the lower secondary school students in the part of Thailand lower northeastern. The constructed questionnaire was employed to collect the data from the research subjects who were 700 students studying in Mathayom Suksa 1-3 under Primary Educational Service Area Office and the Office of the Basic Education Commission in the part of Thailand lower northeastern. The data were analyzed by the exploratory factor analysis. In seeking the underlying dimensions, a principal component analysis, and varimax rotation were conducted. A total of 120 students was accepted among teachers and peers as students with high public consciousness and general public mind groups. The mean scores obtained from the known groups were compared by t-test.

The result revealed that ;

The factors and Indicators of public mind of the lower secondary school students in the part of Thailand lower northeastern consisted of 3 principle components and 4 specific components as well as 34 indicators which accounted for 51.22 percent of the whole variance of indicators. The components arranged from the highest percentage of variance to the lowest percentage of variance were 1) generosity which accounted for 38.627 percent of the whole variance comprising 14 indicators, 2) working intention which accounted for 5.65 percent of the whole variance comprising 11 indicators, 3) time devotion for public which accounted for 3.70 percent of the whole variance comprising 6 indicators 4) public spirituality which accounted for 3.24 percent of the whole variance comprising 3 indicators.

The obtained indicators were tested with the known groups. The results revealed that all indicators were statistically significant. It could confirm that 34 indicators were concurrently valid.

Keywords : Public Mind

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันคนไทยกำลังประสบปัญหาวิกฤตการณ์ขมขื่น จริยธรรม และพฤติกรรม เชื่อมโยงถึงการดำเนินชีวิต ความประพฤติ ความคิด ทัศนคติและคุณธรรมของคนในสังคม เป็นผลกระทบจากการเลื่อนไหลของวัฒนธรรมต่างชาติที่เข้าสู่ประเทศไทยผ่านสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนยังไม่สามารถคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ประกอบกับสถาบันทางสังคม สถาบันครอบครัว สถาบันศาสนาและสถาบันการศึกษามีบทบาทน้อยลงในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน ครอบครัว มีอัตราการหย่าร้างสูงขึ้น สถาบันการศึกษา ให้ความสำคัญกับ

การพัฒนาคุณธรรมของผู้เรียนไม่มากเท่าที่ควร ขาดความสอดคล้องกับภาวะปัจจุบันการพัฒนาด้านและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ จึงมุ่งพัฒนาคนและสังคมไทย 3 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549) จิตสาธารณะจะมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อ สาธารณสมบัติด้วยการเอาใจใส่ดูแลเป็นธุระ และเข้าร่วมในเรื่องส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน หลีกเลี่ยงการใช้หรือกระทำการที่ทำให้เกิดการชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวม การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลการเคารพสิทธิในการใช้สาธารณสมบัติของผู้อื่น มุ่งปฏิบัติเพื่อส่วนรวมในการดูแลรักษาของส่วนรวม (วีรวุฒิ มาชะศิรินันท์ และเสาวลักษณ์ อัสวเทววิช,

2551) ผู้ที่มีจิตสาธารณะ คือ ผู้ที่มีลักษณะเป็นผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น แบ่งปันความสุขส่วนตนเพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม เข้าใจเห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือผู้อื่น อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้วยร่างกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดในชุมชน โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) สุริยเดว ทรีปาตี (มิตชน, 2551) กล่าวถึงการวิจัยเรื่องคุณภาพวัยรุ่น : กรณีศึกษา นักเรียนสายสามัญและสายอาชีพ พบว่าเยาวชนไทยประเมินตนเองว่ามีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน น้อยที่สุด ซึ่งหมายถึง การขาดจิตสาธารณะ กระทรวงศึกษาธิการให้ความสำคัญกับ “จิตสาธารณะ” โดยให้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนด “จิตสาธารณะ” ไว้เป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนอีกข้อหนึ่งใน 8 คุณลักษณะที่สถานศึกษาจะต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยสถานศึกษาจะต้องมีชั่วโมงให้เด็กทำกิจกรรมสาธารณะ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 45 ชั่วโมง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นภูมิภาคที่มีความหลากหลายทางศิลปวัฒนธรรมและประเพณีที่แตกต่างกันในแต่ละท้องถิ่น แต่ละจังหวัด ศิลปวัฒนธรรม การดำรงชีวิตภูมิปัญญาและวิถีชีวิตชาวบ้าน การรวมกำลังช่วยกันทำงานที่ใหญ่หลวง เช่น การลงแขก สร้างบ้านสร้างวัด สร้างโรงเรียน ฯลฯ เป็นกิจกรรมที่แสดงถึงความเอื้อเฟื้อช่วยเหลือกันภายในชุมชน ทำให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เป็นประโยชน์แก่คนทุกระดับ ชาวอีสานจะสอนให้ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ร่วมกิจกรรมสังคมและงานบุญงานกุศลเป็นประจำและความมีน้ำใจของชาวอีสานทำให้การใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันของกลุ่มชนเหล่านี้มีความสุขตลอดมา (ผู้จัดการ, 2557) จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้จิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ซึ่งผลการวิจัยจะต้องประกอบและตัวบ่งชี้จิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ซึ่งสามารถนำตัวบ่งชี้จิตสาธารณะของนักเรียนไปใช้ในการประเมินและการพัฒนา

จิตสาธารณะของนักเรียนอันจะส่งผลดีต่อคุณภาพนักเรียนและคุณภาพของสถานศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้จิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง
2. เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามสภาพขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้จิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

วิธีดำเนินการวิจัย

ตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้จิตสาธารณะของนักเรียน

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้จิตสาธารณะของนักเรียน

ตอนที่ 3 การตรวจสอบความเที่ยงตรงตามสภาพขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้จิตสาธารณะ ของนักเรียน

ประชากร นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2557 ภาคเรียนที่ 1 ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2557 ภาคเรียนที่ 1 ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จำนวน 700 คน

กลุ่มผู้รู้แจ้งชัด นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ที่ได้รับการคัดเลือกจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาว่าเป็นโรงเรียนที่นักเรียนมีจิตสาธารณะสูง และได้รับการคัดเลือกจากครูว่าเป็นผู้มีจิตสาธารณะสูงเป็นที่ยอมรับของครูและเพื่อนเป็นกลุ่มสูง และนักเรียนที่มีจิตสาธารณะเป็นกลุ่มทั่วไป จำนวน 120 คน

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้จิต
สภาวะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง พบว่า ต้ององค์ประกอบ
3 องค์ประกอบหลัก 4 องค์ประกอบย่อย 34 ตัวบ่งชี้ สามารถ
อธิบายความแปรปรวนของตัวบ่งชี้ทั้งหมดได้ ร้อยละ 51.22

1. องค์ประกอบด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มี
จำนวนตัวบ่งชี้มากที่สุด คือ 14 ตัวบ่งชี้ที่ สามารถอธิบาย
ความแปรปรวนได้ร้อยละ 38.627 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ
ตั้งแต่ .705 - .513 ตามลำดับ

2. องค์ประกอบด้านความมุ่งมั่นในการทำงาน
มีจำนวน 11 ตัวบ่งชี้สามารถอธิบายความแปรปรวนได้
ร้อยละ 5.65 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .683 - .556
ตามลำดับ

3. องค์ประกอบด้านอุทิศเวลาเพื่อประโยชน์
ส่วนรวม มีจำนวน 6 ตัวบ่งชี้ สามารถอธิบายความแปรปรวน
ได้ร้อยละ 3.70 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .678 - .543
ตามลำดับดังนี้

4. องค์ประกอบด้านการมุ่งประโยชน์ส่วนรวม
มีจำนวน 3 ตัวบ่งชี้ สามารถอธิบายความแปรปรวนได้
ร้อยละ 3.24 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .727 - .611
ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงตามสภาพของ
องค์ประกอบและตัวบ่งชี้จิตสภาวะของนักเรียนระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง
กับกลุ่มผู้รู้แจ้งชัด พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3
ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียง
เหนือตอนล่างที่ได้รับการคัดเลือกจากสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามี จิตสภาวะในระดับมาก อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทุกตัวบ่งชี้ สามารถยืนยัน
ได้ว่าตัวบ่งชี้ ทั้ง 34 ตัวบ่งชี้ มีความเที่ยงตรงตามสภาพ

อภิปรายผล

1. การกำหนดองค์ประกอบและตัวบ่งชี้
จิตสภาวะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นใน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ผลการศึกษาข้อมูล
ที่ได้นำมาสังเคราะห์สรุปเป็นองค์ประกอบและตัวบ่งชี้

จิตสภาวะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นใน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างไว้ 3 องค์ประกอบหลัก
5 องค์ประกอบย่อย 69 ตัวบ่งชี้ และเมื่อนำไปทดลอง
ตามขั้นตอนการดำเนินการวิจัยทำให้ได้ ข้อค้นพบใหม่
คือ 3 องค์ประกอบหลัก 4 องค์ประกอบย่อย 34 ตัวบ่งชี้
ในประเด็นนี้พิจารณาได้ว่า ถึงแม้ว่าชื่อองค์ประกอบจะ
เปลี่ยนไปแต่ตัวบ่งชี้ในองค์ประกอบเดิมก็กระจายไปอยู่ใน
องค์ประกอบใหม่และองค์ประกอบใหม่ที่ต้ององค์ประกอบ
ที่ 1 - 3 สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของ
ตัวบ่งชี้ได้ ร้อยละ 47.98 ซึ่งสามารถยอมรับได้ดังที่กลยา
วณิชบัญชา (2551) สรุปว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบ
หลายตัวแปรเป็นเทคนิคที่ใช้ในการลดจำนวนตัวแปร
เทคนิคหนึ่งโดยการศึกษาถึงโครงสร้างความสัมพันธ์ของ
ตัวแปร และสร้างตัวแปรใหม่เรียกว่า องค์ประกอบ
โดยองค์ประกอบที่สร้างขึ้นจะเป็นการนำตัวแปรที่มี
ความสัมพันธ์กันหรือมีความร่วมกันสูงมารวมกันเป็น
องค์ประกอบเดียวกัน ส่วนตัวแปรที่อยู่คนละองค์ประกอบ
มีความร่วมกันน้อย หรือไม่มีความสัมพันธ์กันเลยจาก
การวิเคราะห์องค์ประกอบจะเห็นได้ว่า จิตสภาวะของ
นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จะต้องเกิดจาก
องค์ประกอบหลายองค์ประกอบเพราะบริบทที่หลากหลาย
ในสภาพสังคมปัจจุบันที่คนไทยกำลังประสบปัญหาวิกฤต
ค่านิยม จริยธรรม และพฤติกรรมเป็นผลกระทบจาก
การเลื่อนไหล ของวัฒนธรรมต่างชาติที่เข้าสู่ประเทศไทย
ผ่านสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังนั้น นักเรียนระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้นจึงจำเป็นต้องมีการแสดงออกถึง
การมีจิตสภาวะที่เด่นชัด ดังที่ Caprara & Steca (2005)
ได้ให้คำนิยามพฤติกรรมที่เอื้อต่อสังคมว่า หมายถึง การทำ
ประโยชน์ให้แก่ผู้อื่นด้วยความสมัครใจ พฤติกรรมที่
แสดงออก ได้แก่ การแบ่งปัน (Sharing) การบริจาค
(Donation) การเอาใจใส่ (Caring) การบรรเทาทุกข์
(Comforting) และการช่วยเหลือ (Helping) Carlo &
Randall (2002) ได้กล่าวว่า จิตสภาวะ หมายถึง พฤติกรรม
ที่เอื้อต่อสังคมว่าเป็นพฤติกรรมที่ตั้งใจทำประโยชน์
เพื่อสังคมสุนทร ช่องชนิล(2556) ได้ให้ความหมายของ
จิตสภาวะ หมายถึง การที่บุคคลตระหนักรู้ คำนึงถึง
เอาใจใส่ และกระทำด้วยจิตวิญญาณที่มีความรัก
ความเอื้ออาทรเพื่อประโยชน์ส่วนรวมด้วยการช่วยเหลือ

เพื่อนร่วมสังคมและดูแลรักษาสาธารณะสมบัติด้วยความรู้สึกเป็นเจ้าของของนคราญ ประทุมตรี (2555) ได้สรุปความหมายของจิตสาธารณะ หมายถึง การกระทำด้วยจิตวิญญาณที่มีความรัก ความห่วงใย ความเอื้ออาทรต่อคนอื่นและสังคมโดยรวม วิชัย วงษ์ใหญ่ (2555) จิตสาธารณะ (Public Mind) หมายถึง จิตใจที่คำนึงถึงส่วนรวมร่วมกัน มีความสำนึกและยึดมั่นในระบบคุณธรรมและจริยธรรมที่ดีงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ประหยัด และมีความสมดุลระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ ส่งผลทำให้แสดงพฤติกรรมหลัก 3 ด้าน ได้แก่ 1) การงดเว้นการกระทำที่จะส่งผลทำให้เกิดความชำรุดเสียหายของทรัพย์สินส่วนรวม 2) การมีส่วนร่วมดูแลรักษาทรัพย์สินส่วนรวม และ 3) การเคารพสิทธิของบุคคลอื่นการใช้ทรัพย์สินส่วนรวม อารีนา เลิศแสนพร (2555) ได้ให้ความหมายของคำว่า จิตสาธารณะ (Public Mind) หมายถึง จิตสำนึกเพื่อส่วนรวม ตลอดจนช่วยดูแลรักษาให้ความช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก หรือผู้ที่ร้องขอความช่วยเหลือเท่าที่จะทำได้ ตลอดจนร่วมมือกระทำเพื่อช่วยกันแก้ปัญหา แต่ต้องไม่ขัดต่อกฎหมายเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม ศุภโชค เสือทอง (2554) ได้สรุปความหมายของจิตสาธารณะ หมายถึง จิตใจที่มีความตระหนักกับรับผิดชอบต่อส่วนรวมต่อสังคมทั้งปกป้องป้องกันและช่วยแก้ปัญหาสังคมเพื่อให้สังคมและทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมอยู่ในภาวะสมดุล กระทรวงศึกษาธิการ (2553) ได้นิยามจิตสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน และสังคม ด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้น โดยไม่หวังผลตอบแทน

2. องค์ประกอบและตัวบ่งชี้จิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ได้องค์ประกอบจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นใหม่ 3 องค์ประกอบหลัก 4 องค์ประกอบย่อย 34 ตัวบ่งชี้ อภิปรายผลตามลำดับได้ดังนี้

2.1 องค์ประกอบจิตสาธารณะด้านความเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ เป็นองค์ประกอบและตัวบ่งชี้จิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง และมีความเที่ยงตรงตามสภาพ เพราะภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือภาคอีสาน

ของประเทศไทย ซึ่งเป็นภูมิภาคที่มีความหลากหลายทางศิลปวัฒนธรรมและประเพณีที่แตกต่างกันในแต่ละท้องถิ่นแต่ละจังหวัดศิลปวัฒนธรรม เอกลักษณ์เฉพาะตนในการดำรงชีวิต ภูมิปัญญาจึงเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและวิถีชีวิตชาวบ้าน การรวมกำลังช่วยกันทำงานที่ใหญ่หลวง เกินวิสัยที่จะทำได้สำเร็จคนเดียว เช่น การลงแขกสร้างบ้าน สร้างวัด สร้างโรงเรียน สร้างถนนหนทาง หรือขุดลอกแหล่งน้ำ เป็นกิจกรรมที่แสดงถึง ความเอื้อเพื่อช่วยเหลือกันภายในชุมชน ทำให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เป็นประโยชน์แก่คนทุกระดับ การสอนให้ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ทำให้การใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันของกลุ่มชนเหล่านี้มีความสงบสุขตลอดมา (ผู้จัดการ, 2557) Sergiovanni (2004 citing Burns, 1978) สรุปว่าการอยู่ร่วมกันในสังคม อยู่บนพื้นฐานของความสำคัญของแรงจูงใจและจิตวิญญานมนุษย์ โดยผู้บริหารต้องยกระดับจิตสำนึกของตนเองและผู้ตามด้านอุดมคติและค่านิยมทางจริยธรรมให้สูงขึ้น แสดงพฤติกรรมออกมาอย่างเหมาะสม มีความเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ ไม่เห็นแก่ตัว เน้นการปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น อสมา ปัทมะสังข์ (2553) ได้ให้ความหมายของ ความเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ หมายถึง การมอบหรือแบ่งปันสิ่งที่มีค่าให้กับผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นของส่วนตัว เงินทอง เวลา

2.2 องค์ประกอบจิตสาธารณะด้านความมุ่งมั่นในการทำงาน เป็นองค์ประกอบและตัวบ่งชี้จิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง และมีความเที่ยงตรงตามสภาพ เพราะความตั้งใจอย่างแน่วแน่ที่จะทำให้เกิดความเจริญ Muephy (2006) สรุปความหมายของความมุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง การสร้างแรงบันดาลใจสามารถทำงานในสิ่งนั้นจนประสบผลสำเร็จ อดทนต่อปัญหาอุปสรรคและหาทางแก้ไขได้ Lambert (1996) Gutierrez, Parsons and Cox (1998) สรุปว่าความมุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง การทำงานที่มีเป้าหมายชัดเจน มีความตั้งใจมั่น กระตือรือร้นต้องการทำงานให้สำเร็จ สุนทร ช่อขนิล (2556) ได้สรุปความหมายของความมุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง การที่บุคคล มีความตั้งใจทำงานสำเร็จตามกำหนด การมีความมานะพยายาม ความบากบั่นหมั่นเพียร ความอดทนทำงานจนกว่าจะประสบผลสำเร็จได้

ณัฐวุฒิ พิมพ์ (2548 อ้างถึงในสุนทร ช่องชนิล, 2556) ได้สรุปหลักธรรมอิทธิบาท 4 เกี่ยวกับวิริยะ คือ มีความมุ่งมั่น ทุ่มเททั้งกายและใจ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว

2.3 องค์ประกอบจิตสาธารณะด้านอุทิศเวลาเพื่อประโยชน์ส่วนรวมเป็นองค์ประกอบและตัวบ่งชี้จิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง และมีความเที่ยงตรงตามสภาพเพราะการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม การเสียสละเวลา กำลังกาย กำลังทรัพย์ เพื่อช่วยเหลือผู้อื่น และสังคมสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2542 อ้างถึงใน นงคราญ ประทุมศรี, 2555) จุมพล พูลภัทรชีวิน (2549 อ้างถึงในสุนทร ช่องชนิล, 2556) ได้สรุปคุณลักษณะที่แสดงออกถึงผู้มีจิตสาธารณะ คุณลักษณะที่สำคัญ คือ การอุทิศเวลาให้กับการทำงาน โดยการเอาใจใส่ต่อผู้ร่วมงาน นักเรียน ผู้ปกครอง และใช้เวลาในการทำงานกับการคิดค้นและวางแผน แนะนำ ช่วยเหลือ ทำงานด้วยความเต็มใจ คิดและแก้ปัญหาในเชิงบวก สุนทร ช่องชนิล (2556) ได้สรุปความหมายของการอุทิศเวลาให้กับการทำงาน หมายถึง การที่บุคคลเสียสละเวลาให้กับการปฏิบัติงาน แสดงออกให้เห็นถึงการทำงานด้วยความเสียสละ ทั้งในเวลาและนอกเวลาไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรค เสียสละทรัพย์สินและเสียสละความสุขส่วนตัว Lunenburg & Ornstein (2004) สรุปว่า ผู้ที่มีลักษณะของจิตสาธารณะลักษณะที่สำคัญ คือ การอุทิศตัวและความสามารถในการยกระดับตัวในการทำงานและความสำเร็จตามเป้าหมายอย่างสูงยิ่ง อำนาจ อิทธิพลของตำแหน่งไม่ใช่สิ่งสำคัญ

2.4 องค์ประกอบจิตสาธารณะด้านการมุ่งประโยชน์ส่วนรวม เป็นองค์ประกอบและตัวบ่งชี้จิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง และมีความเที่ยงตรงตามสภาพเพราะความตั้งใจ ที่จะให้เกิดผลต่อตนเอง ต่อผู้ใกล้ชิด และต่อสังคม โดยยึดผลประโยชน์ของสังคมหรือส่วนรวมเป็นสำคัญ (อันัญญกรณ ทาริธาร, 2548) สุนทร ช่องชนิล (2556) ได้สรุปความหมายของการมุ่งประโยชน์เพื่อส่วนรวม หมายถึง การที่บุคคลมีค่านิยมในการปฏิบัติงานที่คำนึงถึง

ผลที่จะเกิดแก่ชุมชนและสังคมเป็นหลัก โดยการทำงานด้วยความถูกต้อง โปร่งใส ตรวจสอบได้ไม่แสวงหาหรือปล่อยให้ผู้อื่นหาผลประโยชน์อันมิชอบและไม่เลือกปฏิบัติ สุเทพ จิตระชิน และคณะ (2550) ได้กล่าวถึง ลักษณะของการปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมไว้ดังนี้ 1) การรักษาความสะอาด 2) การเก็บเครื่องใช้และของมีคมของมีคม 3) การจัดเก็บของเล่น Lunenburg & Ornstein (2004) สรุปว่า การทำงานของผู้บริหารต้องมองหาสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับนักเรียน และสนับสนุนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญการสร้างประโยชน์ให้เกิดกับส่วนรวมของนักเรียน และสร้างค่านิยมที่ดีงามให้เห็นผลทางบวก ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญต่อองค์กรและปฏิบัติตามค่านิยมนั้นให้เกิดผลถาวรเป็นวัฒนธรรมขององค์กรทุกคนทำงานเพื่อองค์กร เสียสละ มุ่งทำประโยชน์ให้ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว

3. ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงตามสภาพขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้จิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง กับกลุ่มผู้รู้แจ้งชัดเพื่อยืนยันความเที่ยงตรงตามสภาพ พบว่า อยู่ในระดับสูงถึงสูงมาก ค่าเฉลี่ย (X) อยู่ระหว่าง 4.72 - 4.30 โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ช่วยชี้แนะสิ่งที่ เป็นประโยชน์มีเหตุผลให้ผู้อื่นด้วยความเห็นอก เห็นใจ ดังเช่นที่ สุนทรธส หุตะวัฒนะ (2550) ได้ศึกษาผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยเทคนิคเสนอ ตัวแบบผ่านภาพการ์ตูนร่วมกับการชี้แนะทางวาจา ที่มีต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยเทคนิคเสนอตัวแบบผ่านภาพการ์ตูนร่วมกับการชี้แนะทางวาจา จำนวน 12 ภาพ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยเทคนิคเสนอตัวแบบผ่านภาพการ์ตูนร่วมกับการชี้แนะทางวาจามีจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะ และการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยในระดับน้อยและในระดับมากไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยเทคนิคเสนอตัวแบบผ่านภาพการ์ตูนร่วมกับการชี้แนะทางวาจา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1. โรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างควรรำนำตัวบ่งชี้ จิตสาธารณะของนักเรียน 34 ตัวบ่งชี้ ไปสร้างเป็นแบบประเมินเชิงสำรวจวัดพฤติกรรมการแสดงออกถึง การมีจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
2. โรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างควรรำนำตัวบ่งชี้ จิตสาธารณะของนักเรียน 34 ตัวบ่งชี้ ไปพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะนักเรียนต่อไป
3. โรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคอื่นๆ ควรรำนำตัวบ่งชี้จิตสาธารณะของนักเรียน 34 ตัวบ่งชี้ ไปสร้างเป็นแบบประเมินเชิงสำรวจวัดพฤติกรรมการแสดงออกถึงการมีจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะนักเรียนต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาเปรียบเทียบ ความมีการศึกษาเปรียบเทียบกับโรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคอื่นๆ เพื่อตรวจสอบความแปรเปลี่ยนของตัวบ่งชี้จิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
2. ตัวแปร ความมีการศึกษาวิจัยตัวแปรอื่นๆ ที่อาจเปลี่ยนไปตามสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งอาจส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2551). **การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Windows**. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). **สอนเด็กให้มีจิตสาธารณะ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : บริษัท วี พรินท์ (1991) จำกัด.
- นงคราญ ประทุมศรี. (2555). **การพัฒนาตัวบ่งชี้จิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนเอกชนคาทอลิกในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). นครราชสีมา : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- ผู้จัดการ. (2557). **ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ 9 มกราคม 2557 จาก www.manager.co.th/Travel/ViewNews.aspx?NewsID=9470000025060.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ (2555 : 234). **สารานุกรมวิชาชีพครูเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- วีรุธ มาชะศิรินันท์ และเสาวลักษณ์ อัครเทววิชัย. (2551). **จิต 5 ปั้นยอดมนุษย์**. กรุงเทพฯ : บริษัท เอ็กสเปอร์เน็ท.
- ศุภโชค เสือทอง. (2554). **การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). นครราชสีมา : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.

- สุคนธรส หุตะวัฒนะ. (2550). ผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยเทคนิคการเสนอตัวแบบผ่านภาพการ์ตูน
ร่วมกับการชี้แนะทางวาจา ที่มีต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุนทร ช่องชนิล. (2556). การพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของบุคลากรในโรงพยาบาลเอกชนคาทอลิก.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). นครราชสีมา : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
วงษ์ชวลิตกุล.
- สุริยเดว ทรีปาตี. (2551). **ต้นทุนชีวิตเด็กและเยาวชนไทย**. กรุงเทพฯ : แผนงานสุขภาพเด็กและเยาวชน สำนักงาน
กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2549). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่สิบ พ.ศ. 2550 – 2554**. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.เจ.พรินติ้ง. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อารีนา เลิศแสนพร. (2555). **จิตสาธารณะ : มิติการปลูกฝังจิตสำนึกในนักสวัสดิการสังคมรุ่นใหม่**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
หัวเฉียว.
- Caprara, G. V., And Steca, P. (2005). **Self-Efficacy Belief as Determinates of Prosocial Behaviors Conductive to
Satisfaction Across Age**. Journal of Social and Clinical Psychology 24(2) : 191-217.
- Carlo, G. and Randall, B. (2002). **The Development of a Measure of Prosocial Behaviors for Late Adolescents**.
The Journal of Youth and Adolescence 31(1) : 31-44.
- Lambert, T. (1996). **Key Management Solutions : 50 Leading Edge Solutions to Executive Challenge**.
London : Publishing
- Lunenburg, F.C. and Omstein, A.C. (2004). **Education Administration : Concepts and Practices**, 4th ed. California :
Wadsworth Publishing.
- Muephy, J. (2006). **The Power of Subconscious Mind**. New York : BN Publishing.
- Sergiovanni, T. J., et al. (2004). **Education Governance and Administration**. 5thed. Boston : McGraw-Hill.